

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

14.01.2022

Vår ref:

2022/207

Deres dato:

07.01.2022

Deres ref:

Norsk institutt for naturforskning

jet@niva.no

Att. Jan-Erik Thrane

Saksbehandler, innvalgstelefon

Tor Asbjørn Aslaksen Simonsen, 78 95 03 14

Dispensasjon til bruk av snøskuter i Børselvdalen naturreservat

Vedtak

Statsforvalteren i Troms og Finnmark gir Norsk institutt for naturforskning (NIVA) dispensasjon til å kjøre med snøskuter gjennom Børselvdalen naturreservat i forbindelse med at det skal tas vannprøver i Børselva.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i § 48 i lov om forvaltning av naturens mangfold av 19.06.2009 nr. 100.

Dispensasjonen er gitt på følgende vilkår:

1. Dispensasjonen gjelder fra og med 14.01.2022 til og med 31.12.2022.
2. Dispensasjonen gjelder for 1 tur (én tur regnes som tur/retur) i månedene januar, februar, mars, april, mai og desember, til sammen 6 turer. For mai måned er det ikke tillatt å kjøre etter 04.05.
3. Tillatelsen gjelder for 1 snøskuter pr. tur. 2 snøskutere i følge regnes som 2 turer.
4. Kjøringen kan forestås av NIVA selv eller av personer som NIVA leier inn for å gjennomføre oppdraget.
5. Kjøringen skal foregå på godt snø- og/eller isdekt grunn, slik at skade på grunn og vegetasjon unngås.
6. Kjøring i Børselvdalen naturreservat skal foregå etter trasé som vist på vedlagt kart.
7. Det skal tas hensyn til dyre- og fuglelivet under kjøring. Dersom en kommer i nærkontakt med tamrein og vilt, skal en senke farten, vike unna eller stoppe opp. Kjøringen må på forhånd avklares med reinbeitedistrikt 14 (Spiertanjarga/ Børselvfjellet) og reinbeitedistrikt 14 A (Spiertagáisa).
8. Kjøreskjema skal fylles ut i forkant av hver tur med kulepenn/tusj. Kjøreskjema og tillatelse bringes med under kjøring i tilfelle kontroll.

Bakgrunn

Det vises til søknad datert 07.01.2022 fra Norsk institutt for vannforskning (NIVA) vedrørende bruk av snøskuter i Børselvdalen naturreservat i forbindelse med vannprøvetaking i Børselva.

NIVA leder miljøovervåkingsprogrammet «Overvåking i referanseelver» fra 2021-2025. Overvåkingen er en del av myndighetenes basisovervåking og gjennomføres på oppdrag fra Miljødirektoratet. I programmet inngår undersøkelse av vannkvalitet og biologi (fisk, bunndyr og påvekstalger) i «urørte»/lite påvirkede vassdrag. Hensikten er å øke datagrunnlaget for fastsetting av referanseverdier, uttesting av metodikk for økologisk tilstandsklassifisering samt overvåking av langtransportert forurensing og klimaeffekter.

Børselva er en av de 70 vannforekomstene som skal undersøkes. Den ble undersøkt i 2018 og 2020, og skal igjen undersøkes i 2022 og 2024. Det legges opp til at det skal tas vannprøver (12 prøver hvert år) i starten av hver måned på en lokalitet som ligger utenfor Børselvdalen naturreservat.

Om vinteren ønsker NIVA å benytte snøskuter for å komme frem til prøvetakingspunktet, dvs. i månedene januar, februar, mars, april, mai og desember, til sammen 6 ganger pr. år. Prøvetakingen vil gjennomføres av lokalpersonene John Arne Nilsen (leder i Børselv JFF) og/eller Pia Johansen på oppdrag fra NIVA.

Statsforvalterens vurdering

Søknaden er behandlet etter forskrift om Børselvdalen naturreservat av 29.06.2007 nr. 797 og lov om forvaltning av naturens mangfold av 19.06.2009 nr. 100.

Formålet med vernet er i følge verneforskriften § 2 å bevare et tilnærmet urørt løvskogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv. Spesielle kvaliteter er kalkkrevende vegetasjon på dolomittgrunn, elvekantvegetasjon, furutrær på sin nordgrense og et stort elvegjel. Området er egenartet som en lokalitet med rik, sammensatt vegetasjon med kalkkrevende arter og innslag av furu.

Etter verneforskriften § 3 nr. 1 er vegetasjonen, herunder døde busker og trær, fredet mot skade og ødeleggelse. Videre er dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, fredet mot skade, ødeleggelse og unødvendig forstyrrelse etter nr. 2. Motorferdsel til vanns og til lands er forbudt etter nr. 4. Det finnes ikke noe unntak i verneforskriften for omsøkt kjøring med snøskuter, jf. verneforskriften § 4 nr. 11 og 12. Det er heller ikke oppgitt spesifiserte dispensasjonshjemler for omsøkt tiltak, jf. § 5 i verneforskriften.

Siden det ikke finnes spesifisert dispensasjonshjemmel for omsøkt tiltak, må søknaden behandles etter naturmangfoldloven (nml) § 48. Av nml. § 48 går det frem at dispensasjon bare kan gis dersom tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilkårene er kumulative, det vil si at begge vilkårene må være oppfylt for at Statsforvalteren kan dispensere for omsøkte tiltak. Det at vilkårene er oppfylt, gir ikke krav på dispensasjon. I avveiningen av om dispensasjon skal gis, må det foretas en skjønnsmessig vurdering og det må også vurderes om en eventuell innvilgelse av søknaden kan føre til presedensvirkninger.

Det fremgår av nml. § 8 at kunnskapsgrunnlaget skal være oppfylt før myndighetene fatter vedtak i saken. Kunnskapsgrunnlaget er hentet fra tidligere saksbehandling, befaringer til området, Naturbase, Artskart, Artsobservasjoner m.m. Det vises også til Vistad, O.I. (red.), Hagen, D. & Reitan, O. 2007. Effektar av motorferdsel i utmark på natur, folk og samfunn. Ein kunnskapsstatus. NINA Rapport 187. 54 s. Statsforvalteren anser kravet til kunnskapsgrunnlaget etter nml. § 8 som oppfylt. Førre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 tillegges derfor mindre vekt.

Kjøringen med snøskuter skal starte fra brua som krysser Børselva (riksveg 98) og videre nordvestover til den sørlige grensen for Børselvdalen naturreservat. Avstanden fra brua til vernegrensen er ca. 2,5 km. Fra den sørlige grensen til naturreservatet og nordøstover til prøvetakingspunktet er det ca. 5 km. De første 3 km av denne strekningen ligger omtrent langs vernegrensen, hvorav de siste 2 km ligger godt inne i verneområdet.

Det opplyses i søknaden at prøvetakingen skal skje utenfor verneområdet. I følge kartet vedlagt søknaden kan det imidlertid se ut til at prøvetakingspunktet ligger inne i verneområdet. Dette har imidlertid ikke så mye å si siden selve prøvetakingen ikke krever tillatelse etter verneforskriften.

Siden kjøretraséen er lagt nede i dalen og langs/på Børselva og foregår på vinterføre, vil kjøringen etter Statsforvalteren vurdering neppe påvirke vegetasjonen og grunnen i området. For å unngå skade på grunn og vegetasjon, vil det likevel settes vilkår om at det skal kjøres på godt snø- og/eller isdekt mark og etter den omsøkte traséen gjennom naturreservatet, jf. nml. § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Langs deler av Børselva er det bratte fjellskrenter som kan være egnet hekkeplass for rovfugl. Rovfugler kan komme tilbake til hekkeplassene så tidlig som i februar. Det finnes hekkeplasser for kongeørn og havørn, men disse plassene ligger såpass langt unna kjøretraséen at den omsøkte kjøringen ikke skal utgjøre noe problem.

Området hvor det skal kjøres med snøskuter benyttes dels som beiteland for tamrein. For å unngå at kjøringa skal føre til unødig forstyrrelse og/eller kommer i konflikt med tamrein som holder til i området, bør det på forhånd tas kontakt med reinbeitedistrikt 14 (Spiertanjarga/Børselv fjellet) som ligger vest for Børselva og reinbeitedistrikt 14 A (Spiertagáisa) som ligger øst for Børselva.

Det er forholdsvis lite dyreliv i den kalde årstiden. Utover mot våren vender dyrelivet tilbake. For å unngå at kjøringen skal forstyrre fugl eller annet dyreliv, vil det settes vilkår om at kjøringen må opphøre senest 04.05.2022 og at en må senke farten, vike unna eller stoppe opp, dersom en kommer i nærkontakt med tamrein og vilt, jf. nml. §§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning og 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Statsforvalteren åpner opp for at det kan kjøres én tur (én tur regnes som tur/retur) i begynnelsen av månedene januar, februar, mars, april, mai og desember 2022, til sammen seks turer. Statsforvalteren er positiv til tiltaket, og kan ikke se at den omsøkte kjøringen vil påvirke vegetasjonen/grunnen eller være til skade for dyrelivet.

Med de vilkår som er satt kan ikke Statsforvalteren se at tiltaket vil få nevneverdig innvirkning på verneverdiene eller kunne påvirke verneformålet. Nml. § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, vil etter Statsforvalterens vurdering ikke ha noen relevans i saken. Vi kan videre ikke se at en innvilgelse av søknaden vil skape presedensvirkninger for lignende saker.

Til orientering er motorferdsel i forbindelse med vitenskapelige undersøkelser etter oppdrag fra en forskningsinstitusjon tillatt på vinterføre, jf. § 3 første avsnitt bokstav f. i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag av 15.05.1988 nr. 356. Merk også at den direktehjemlede motorferdselen er underlagt § 1 (verne om naturmiljøet og fremme trivselen) og § 8 (motorferdsel skal foregå aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade og ulempe for naturmiljø og mennesker) i motorferdselsloven av 10.06.1977 nr. 82.

Av søknaden kan vi se at dere planlegger å gjennomføre det samme tiltaket i 2024. Siden det er en stund frem til 2024, vil vi behandle den delen av søknaden som gjelder for i år. Dere må derfor sende ny søknad for 2024.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal være skriftlig og begrunnet og sendes til Statsforvalteren i Troms og Finnmark, jf. forvaltningsloven § 32.

Med hilsen

Heidi-Marie Gabler (e.f.)
seksjonsleder

Tor Asbjørn Aslaksen Simonsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi:

Statens naturoppsyn Lakselv
Porsanger kommune

daniel.leirbakken@miljodir.no
postmottak@porsanger.kommune.no

Vedlegg:

1. Kart som viser Børselvdalen naturreservat og omsøkt trasé.
2. Kjøreskjema for 2022.
3. Adresse til reinbeitedistrikt 14 og 14 A